

Brüssel, XXX
[...] (2021) XXX draft

KOMISJONI TEATIS

**Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkelite 107 ja 108 kohaldamise kohta lühiajalise
ekspordikrediidikindlustuse suhtes**

KOMISJONI TEATIS

Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse suhtes

1. SISSEJUHATUS

1. Ekspordisubsiidiumid võivad mõjutada negatiivselt turul konkureerivate kaupade tarnijate ja teenuste osutajate vahelist konkurentsi. Seepärast on komisjon aluslepinguga talle pandud konkurentsireeglite järelevalvaja ülesannetes mõistnud alati sügavalt hukka ekspordiabi nii liidusiseses kaubanduses kui ka liidust välja suunduva ekspordi puhul. Käesoleva teatise eesmärgiks on selgitada liidu riigiabi eeskirjade alusel komisjoni hinnangut ekspordikrediidikindlustusele antava liikmesriikide toetuse kohta.
2. Komisjon kasutas oma volitusi, et reguleerida riigiabi lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse valdkonnas. Sellega püüdis komisjon leida lahendusi olemasolevatele või võimalikele konkurentsimoonutustele siseturul nii eri liikmesriikide eksportijate (kaubandus liidus ja sellest väljaspool) kui ka liidus tegutsevate ekspordikrediidikindlustuse andjate vahel. 1997. aastal kehtestas komisjon riigi sekkumise põhimõtted oma „EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 1 kohases teatises liikmesriikidele asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamise kohta lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse suhtes“¹ („1997. aasta teatis“). 1997. aasta teatis oli mõeldud kohaldamiseks alates 1. jaanuarist 1998 viieaastase perioodi vältel. Hiljem on seda teatist muudetud ja kohaldamisaega pikendatud 2001,² 2004,³ 2005⁴ ja 2010. aastal⁵. Seda kohaldatai kuni 31. detsembrini 2012.
3. 1997. aasta teatise kohaldamisel eelkõige finantskriisi ajal aastatel 2009–2011 saadud kogemus näitas, et komisjoni selle valdkonna poliitika tuleb läbi vaadata. Seetõttu võttis komisjoni vastu uue „Teatise liikmesriikidele Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse suhtes“⁶ (edaspidi „2012. aasta teatis“). 2012. aasta teatist oli esialgu kavas kohaldada 1. jaanuarist 2013 kuni 31. detsembrini 2018⁷. Hiljem on 2012. aasta teatist mitmel korral muudetud⁸ ning selle kohaldamisaega pikendatud 2018.⁹ ja 2020. aastal¹⁰. Praeguse seisuga kohaldatakse seda 31. detsembrini 2021.

¹ EÜT C 281, 17.9.1997, lk 4.

² EÜT C 217, 2.8.2001, lk 2.

³ ELT C 307, 11.12.2004, lk 12.

⁴ ELT C 325, 22.12.2005, lk 22.

⁵ ELT C 329, 7.12.2010, lk 6.

⁶ ELT C 392, 19.12.2012, lk 1.

⁷ Punkti 18 alapunkti a ja jaotist 5.2 hakati kohaldama alates 2012. aasta teatise vastuvõtmise kuupäevast.

⁸ ELT C 398, 22.12.2012, lk 6. ELT C 372, 19.12.2013, lk 1; ELT C 28, 28.1.2015, lk 1; ELT C 215, 1.7.2015, lk 1; ELT C 244, 5.7.2016, lk 1; ELT C 206, 30.6.2017, lk 1; ELT C 225, 28.6.2018, lk 1; ELT C 457, 19.12.2018, lk 9; ELT C 401, 27.11.2019, lk 3; ELT C 101I, 28.3.2020, lk 1; ELT C 340I, 13.10.2020, lk 1; ELT C 34, 1.2.2021, lk 6.

⁹ ELT C 457, 19.12.2018, lk 9.

¹⁰ ELT C 224, 8.7.2020, lk 2.

4. 2019. aastal korraldas komisjon riigiabi eeskirjade ajakohastamise paketi, raudteede suuniste ja lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse toimivuskontrolli osana 2012. aasta teatise hindamise.¹¹ Tulemused näitavad, et põhimõtteliselt toimivad eeskirjad hästi, kuid turu arenguga sammu pidamiseks oleks vaja teha neis mõningaid väiksemaid parandusi. Seepärast sisaldab käesolev teatis vaid mõningaid tehnilisi kohandusi ja selles järgitakse jätkuvalt 2012. aasta teatise esitatud põhimõtteid.
5. Käesolevas teatises sätestatud eeskirjad aitavad tagada, et riigiabi ei moonuta konkurentsi era- ja avalik-õiguslike või riiklikult toetatavate ekspordikrediidikindlustuse andjate vahel. Eeskirjad aitavad ühtlasi luua eksportijatele võrdsed tingimused.
6. Teatis annab liikmesriikidele üksikasjalikumaid selgitusi põhimõtete kohta, mille alusel on komisjonil kavas tõlgendada aluslepingu artikleid 107 ja 108 ning kohaldada neid lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse suhtes. See peaks muutma komisjoni asjaomase poliitika võimalikult läbipaistvaks ning tagama etteaimatavuse ja võrdse kohtlemise. Selleks sätestatakse teatises tingimused, mis tuleb täita, kui riiklikud kindlustusandjad soovivad siseneda lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse turule, et kindlustada turukõlblikke riske.
7. Riskid, mis on põhimõtteliselt turukõlbmatud, jäävad käesoleva teatise reguleerimisalast välja.
8. Käesoleva teatise 2. jaotises kirjeldatakse teatise reguleerimisala ja määratletakse kasutatud mõisted. 3. jaotises käsitletakse aluslepingu artikli 107 lõike 1 kohaldamist ja üldkeeldu anda riigiabi turukõlblike riskide katteks mõeldud ekspordikrediidikindlustuse jaoks. 4. jaotises nähakse ette erandid turukõlblike riskide kohaldamisalast ja täpsustatakse tingimused, mille korral võib riigi toetus ajutiselt turukõlbmatute riskide kindlustamiseks olla siseturuga kokkusobiv.

2. TEATISE REGULEERIMISALA JA MÕISTED

2.1. Reguleerimisala

9. Komisjon kohaldab käesolevas teatises sätestatud põhimõtteid ainult sellise ekspordikrediidikindlustuse suhtes, mille riskiperiood jääb alla kahe aasta. Kõik muud ekspordi finantseerimise vahendid jäetakse käesoleva teatise reguleerimisalast välja.

2.2. Mõisted

10. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:
 - a) „ekspordikrediidikindlustus“ – kindlustustoode, millega kindlustusandja kindlustab kaubandus- ja/või poliitilise riski, mis on seotud eksporditehingust tulenevate maksekohustustega;
 - b) „eraõiguslik krediidikindlustuse andja“ – ekspordikrediidikindlustust pakkuv äriühing või organisatsioon, kes ei ole riiklik kindlustusandja;

¹¹ Komisjoni talituste töödokument „2012. aasta riigiabi eeskirjade ajakohastamise paketi, raudteede suuniste ja lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse toimivuskontroll“ (30.10.2020, SWD(2020) 257 final).

- c) „riiklik kindlustusandja“ – äriühing või muu organisatsioon, kes pakub ekspordikrediidikindlustust liikmesriigi nimel või toetusel, või ekspordikrediidikindlustust pakkuv liikmesriik;
- d) „turukõlblikud riskid“ – kaubandus- ja poliitilised riskid, mille maksimaalne riskiperiood on alla kahe aasta ning mis on seotud avalik- ja eraõiguslike ostjatega riikides, mis on loetletud lisas; kõiki ülejäänud riske käsitatakse käesolevas teatises turukõlbmatute riskidena;
- e) „kaubandusriskid“ – hõlmavad eelkõige järgmisi riske:
 - i) ostja omavoliline lepingust lahtiütlemine ehk eraõigusliku ostja omavoliline otsus katkestada või lõpetada leping ilma õigusliku põhjenduseta,
 - ii) eraõigusliku ostja omavoliline õigusliku põhjenduseta otsus keelduda tunnistamast lepinguga hõlmatud kaubad vastuvõetavaks,
 - iii) eraõigusliku ostja ja tema käendaja maksejõuetus,
 - iv) asjaolu, et eraõiguslik ostja ja tema käendaja ei tasu lepingust tulenevat võlga, ehk pikaajaline lepinguliste kohustuste täitmata jätmine;
- f) „poliitilised riskid“ – hõlmavad eelkõige järgmisi riske:
 - i) risk, et avalik-õiguslik ostja või riik takistab tehingu tegemist või ei tasu kindlaksmääratud aja jooksul,
 - ii) risk, mis jääb väljapoole üksikostja pädevust või vastutusala,
 - iii) risk, et riik ei kanna kindlustusvõtja riigile üle summasid, mida selles riigis tegutsevad ostjad on tasunud,
 - iv) risk, et kindlustusandja riigist väljaspool ilmneb vääramatute jõud, millega võivad kaasneda sõjalaadsed sündmused, ning selle mõju ei ole muul viisil kindlustatud;
- g) „riskiperiood“ – tootmisperiood koos krediidiperioodiga;
- h) „tootmisperiood“ – ajavahemik, mis jääb kauba või teenuste tellimise ja tarnimise vahele;
- i) „krediidiperiood“ – ostjale ette nähtud ajavahemik ekspordikrediidi tehingu osaks olevate tarnitud kaupade ja osutatud teenuste eest tasumiseks;
- j) „konkreetses riski kindlustuskaitse“ – kindlustuskaitse, mis hõlmab kogu müüki ühele ostjale või ühe ostjaga sõlmitud konkreetset lepingut;
- k) „edasikindlustus“ – kindlustus, mille kindlustusandja ostab teiselt kindlustusandjalt eesmärgiga alandada oma riski;
- l) „kaaskindlustus“ – protsent kahjusummast, millele vastavat osa ei hüvita kindlustusandja, vaid katab muu kindlustusandja;
- m) „kvoodipõhine edasikindlustus“ – edasikindlustus, mille raames kindlustusandja annab edasikindlustaja kanda teatava protsendi igast kindlustusriskist, mille kindlustusandja on kindlaksmääratud kindlustusliigi puhul võtnud, ning edasikindlustaja tunnistab selle vastuvõetavaks;
- n) „täiendav kaitse“ – lisakaitse, mis ületab teise kindlustusandja kindlaksmääratud krediidilimiidi;

- o) „kogukäibe kindlustusleping“ – krediidikindlustusleping, mis ei paku kindlustuskaitset ainult konkreetse riski vastu; see tähendab, et krediidikindlustuslepinguga antakse kindlustuskaitse kogu kindlustusvõtja krediidimüügile või suuremale osale sellest ning mitmele ostjale tehtud müügist tulenevatele maksenõuetele.

3. ALUSLEPINGU ARTIKLI 107 LÕIKE 1 KOHALDATAVUS

3.1. Üldpõhimõtted

11. Aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatakse, et igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatavaid ettevõtjaid või teatavate kaupade tootmist, on siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust.
12. Kui ekspordikrediidikindlustust pakub riiklik kindlustusandja, on tegemist riigi vahendite kasutamisega. Riigi kaasatus võib anda kindlustusandjale ja/või eksportijale valikulise eelise ning võib seeläbi moonutada või ähvardada moonutada konkurentsi ja mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust. Jaotistes 3.2, 3.3 ja 4 on sätestatud põhimõtted, millest juhindudes selliseid meetmeid riigiabi eeskirjade alusel hinnata.

3.2. Riigiabi kindlustusandjatele

13. Kui riiklikule kindlustusandjale antakse võrreldes eraõiguslike kindlustusandjatega teatavad eelised, võib tegemist olla riigiabiga. Eelised võivad olla eri kujul ja hõlmata järgmist:
- a) riigi tagatised laenude ja kahjude jaoks;
 - b) erand nõudest luua piisava suurusega kindlusvaru ja muudest nõuetest, kui selline erand tuleneb ekspordikrediidikindlustuse tehingute välja jätmisest riigi nimel või riigi tagatisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist 2009/138/EÜ¹²;
 - c) osaline või täielik vabastamine tavaliselt makstavatest maksudest (nt ettevõtte tulumaksust ja kindlustuslepingutele kehtestatud maksudest);
 - d) riigipoolne abi või kapitalisüstid või muus vormis rahastamine, mis ei ole kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva investori põhimõttega;
 - e) riigipoolsete mitterahaliste teenuste osutamine turuväärtusest soodsamatel tingimustel, näiteks juurdepääs riigi taristule, rajatistele või piiratud levikuga teabele;
 - f) riigipoolne otsene edasikindlustamine või otsene riigi edasikindlustuse tagamine tingimustel, mis on soodsamad kui eraõiguslikul edasikindlusturul, mis tingib edasikindlustuskaitse hindade allalöömise või võimaldab tekitada kunstlikult sellise mahu, mis ei ole eraõiguslikul turul võimalik.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/138/EÜ kindlustus- ja edasikindlustustegevuse alustamise ja jätkamise kohta (Solvatus II) (ELT L 335, 17.12.2009, lk 1).

3.3. Ekspordikrediidi jaoks riigiabi andmise keeld

14. Riiklikele kindlustusandjatele seoses turukõlblike riskidega antavad eelised, mis on loetletud punktis 13, mõjutavad liidusisest krediidikindlustusteenuste kaubandust. Need toovad kaasa erinevusi eri liikmesriikides turukõlblike riskide puhul pakutavas kindlustuskaitstes. See moonutab konkurentsi eri liikmesriikide kindlustusandjate vahel, mõjutades omakorda liidusisest kaubandust, olenemata sellest, kas tegemist on liidusisese või väljapoole liitu suunatud ekspordiga.¹³ Kui riiklikel kindlustusandjatel on võrreldes eraõiguslike kindlustusandjatega sellised eelised, on vaja määrata kindlaks, millistel tingimustel nad võivad tegutseda, et tegemist ei oleks riigiabiga. Et välistada sellistel juhtudel riigiabi, ei tohiks riiklikel kindlustusandjatel olla õigust kindlustada turukõlblikke riske.
15. Riiklikele kindlustusandjatele antavad eelised kanduvad mõnikord vähemalt osaliselt üle ka eksportijatele. Sellised eelised võivad moonutada konkurentsi ja kaubandust ning kujutada riigiabi aluslepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Kui aga turukõlblike riskide katteks pakutav ekspordikrediidikindlustus vastab käesoleva teatise jaotises 4.3 sätestatud tingimustele, leiab komisjon, et eksportijatele ei ole antud põhjendamatuid eeliseid.

4. AJUTISELT TURUKÕLBMATUTE RISKIDE KATTEKS ANTAVA EKSPORDIKREDIIDIKINDLUSTUSE TINGIMUSED

4.1. Üldpõhimõtted

16. Kui riiklikele kindlustusandjatele antakse võrreldes eraõiguslike krediidikindlustuse andjatega punktis 13 kirjeldatud mis tahes eeliseid, ei tohi nad, nagu punktis 14 märgitud, kindlustada turukõlblikke riske. Kui riiklikud kindlustusandjad või nende tütarettevõtjad soovivad seda siiski teha, peavad nad jälgima, et neile ei anta seda tehes otse või kaudselt riigiabi. See tähendab, et neil peab olema teataval määral omavahendeid (solventsusmarginaal, sh tagatisfond) ja kindlustustehnilisi eraldisi (eelkõige tasanduseraldis) ning nad peavad olema saanud loa kooskõlas direktiiviga 2009/138/EMÜ. Nad peavad igal juhul haldama turukõlblike riskide kindlustamist ja riigi toetusel või nimel toimuvat turukõlbmatute riskide kindlustamist eraldi ning pidama nende kohta eraldi raamatupidamisarvestust, mis kinnitab, et nad ei kasuta turukõlblike riskide kindlustamiseks riigiabi. Kindlustusandja enda nimel kindlustatud äritegevuse kohta peetav raamatupidamisarvestus peaks olema kooskõlas nõukogu direktiiviga 91/674/EÜ¹⁴.
17. Liikmesriigid, kes annavad ekspordikrediidikindlustuse andjale edasikindlustuskatte sellega, et osalevad turukõlblikke ja turukõlbmatuid riske hõlmavates eraõigusliku edasikindlustussektori lepingutes või on nendega seotud, peavad tõendama, et selline kord ei too kaasa punkti 13 alapunktis f osutatud riigiabi.
18. Käesoleva teatise jaotises 4 sätestatud tingimustel võivad riiklikud kindlustusandjad pakkuda ekspordikrediidikindlustust ajutiselt turukõlbmatute riskide katteks.

¹³ Kohus jõudis kohtuasjas Belgia Kuningriik vs. komisjon (C-142/87) tehtud otsuses järeldusele, et mitte ainult liidusisesele ekspordile antav abi, vaid ka väljapoole liitu suunatud ekspordile antav abi võib mõjutada liidusisest konkurentsi ja kaubandust. Mõlemat tegevusliiki kindlustavad ekspordikrediidikindlustuse andjad ning seetõttu võib selles suhtes antav abi mõjutada liidusisest konkurentsi ja kaubandust.

¹⁴ Nõukogu 19. detsembri 1991. aasta direktiiv 91/674/EÜ kindlustusseltside raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aruannete kohta (EÜT L 374, 31.12.1991, lk 7.)

4.2. Erandid turukõlblike riskide mõistest: ajutiselt turukõlbmatud riskid

19. Olenemata turukõlbliku riski mõistest, käsitatakse lisas loetletud riikides registreeritud ostjatega seotud teatavaid kaubandus- ja poliitilisi riske ajutiselt turukõlbmatute riskidena:
- a) kui komisjon otsustab jaotises 5.2 kirjeldatud viisil ajutiselt kustutada lisas esitatud turukõlbliku riski riikide loetelust ühe või mitu riiki, kuna eraõigusliku kindlustusturu suutlikkus ei ole asjaomases riigis piisav, et katta kõiki majanduslikult põhjendatud riske;
 - b) kui komisjon otsustab pärast liikmesriigilt käesoleva teatise jaotises 5.3 osutatud teate saamist, et riskid, mis on seotud väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjatega, kes vastavad komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ¹⁵ esitatud määratlusele ja kelle ekspordi kogukäive aastas ei ületa 2,5 miljonit eurot, on teate saanud liikmesriigi eksportijate jaoks ajutiselt turukõlbmatud;
 - c) kui komisjon otsustab pärast liikmesriigilt käesoleva teatise jaotises 5.3 osutatud teate saamist, et konkreetse riski kindlustuskaitse, mille riskiperiood on vähemalt 181 päeva, aga alla kahe aasta, on teate saanud liikmesriigi eksportijate jaoks ajutiselt turukõlbmatu;
 - d) kui komisjon otsustab pärast liikmesriigilt käesoleva teatise jaotises 5.4 osutatud teate saamist, et ekspordikrediidikindlustuse ebapiisava pakkumise tõttu on teatavad riskid teate saanud liikmesriigi eksportijate jaoks ajutiselt turukõlbmatud.
20. Et minimeerida konkurentsimoonutusi siseturul, võivad riiklikud kindlustusandjad katta punkti 19 kohaselt ajutiselt turukõlbmatutena käsitatavaid riske, kui nad täidavad jaotises 4.3 kehtestatud tingimusi.

4.3. Ajutiselt turukõlbmatute riskide katmise tingimused

4.3.1. Kindlustuskatte kvaliteet

21. Riiklike kindlustusandjate pakutava kindlustuskatte kvaliteet peab vastama turustandarditele. See tähendab, et kindlustada võib ainult majanduslikult põhjendatud riske ehk riske, mis on vastuvõetavad usaldusväärsete kindlustamispõhimõtete alusel. Maksimaalne kattemäär peab kaubandus- ja poliitiliste riskide puhul olema 95 % ja nõude ooteaeg vähemalt 90 päeva.

4.3.2. Kindlustamispõhimõtted

22. Riskide hindamisel tuleb alati lähtuda usaldusväärsetest kindlustamispõhimõtetest. Seepärast ei tohi olla võimalik riigi toetavatest skeemidest kindlustada majanduslikult ebaratsionaalseid tehinguid. Kõnealuste põhimõtete kohaselt peavad riski heakskiitmise kriteeriumid olema selgelt sõnastatud. Juhul kui ärisuhe on juba loodud, peab eksportijatel olema positiivne kogemus kaubanduses või maksete kasseerimisel või mõlemat. Ostjatel ei tohi olla varasemaid maksevõlgnevusi, ostjapoolse kohustuse täitmata jätmise tõenäosuse risk peab olema aktsepteeritav ning samuti peab seda olema nende sise- või välisfinantsreiting.

¹⁵

Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikroettevõtete ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

4.3.3. Asjakohane hinnakujundus

23. Ekspordikrediidilepingutega seotud riski kindlustamise eest tuleks nõuda asjakohast hinda. Selleks et eraõiguslikke krediidikindlustuse andjaid välja ei tõrjutaks, peaks riigi toetatavate skeemide keskmine preemiamäär olema kõrgem kui eraõiguslike krediidikindlustuse andjate keskmised määrad samaväärsete riskide eest. Niimoodi tagatakse riigi sekkumise järkjärguline kadumine, sest suuremad kindlustuspreemiad tagavad, et eksportijad pöörduvad tagasi eraõiguslike krediidikindlustuse andjate juurde niipea, kui turutingimused seda lubavad ning risk muutub uuesti turukõlblikuks.
24. Hinda peetakse asjakohaseks, kui minimaalne aastane riskipremia¹⁶ (edaspidi „safe-harbour preemia“) vastab ostja asjaomase riskikategooria puhul¹⁷ alljärgnevas tabelis sätestatule. Safe-harbour preemiat võib mitte kasutada juhul, kui liikmesriik esitab tõendid selle kohta, et need määrad ei ole konkreetse riski puhul asjakohased. Kogukäibe kindlustuslepingu puhul peab riskikategooria vastama lepinguga kaetud ostjate keskmisele riskikategooriale.

Riskikategooria	Minimaalne aastane riskipremia ¹⁸ (%-des kindlustatud mahust)
Suurepärane ¹⁹	0,2 – 0,4
Hea ²⁰	0,41 – 0,9
Rahuldav ²¹	0,91 – 2,3
Nõrk ²²	2,31 – 4,5

25. Kaaskindlustuse, kvoodipõhise edasikindlustuse ja täiendava kaitse puhul peetakse hinnakujundust asjakohaseks ainult juhul, kui nõutav preemia on vähemalt 30 % kõrgem kui eraõigusliku krediidikindlustuse andja (algse) katte eest küsitav preemia.
26. Selleks et hinnakujundust saaks käsitada asjakohasena, tuleb riskipremiale lisada olenemata lepingu kehtivusajast haldustasu.

¹⁶ Iga riskikategooria safe-harbour riskipremia vahemikud on määratud kindlaks üheaastase krediidiriski vahetustehingute riskimarginaali alusel, mis põhinesid kolme suurema krediidiireitinguagentuuri (Standard & Poor, Moody's ja Fitch) aastate 2007–2011 reitingutel, lähtudes eeldusest, et lühiajalise ekspordikrediidikindlustuse keskmine sissenõudmise määr on 40 %. Vahemikud on järgnevalt esitatud sujuvalt ja lünkadeta, eesmärgiga võtta paremini arvesse asjaolu, et riskipreemiad aja jooksul muutuvad.

¹⁷ Ostja riskikategooriad põhinevad krediidiireitingul. Ei ole vaja kasutada konkreetse reitinguagentuuri reitinguid. Sama hästi võib kasutada nii riiklikke reitingusüsteeme kui ka pankade kasutatavaid reitingusüsteeme. Kui ettevõtja kohta ei ole avalikku reitingut, võib kasutada kontrollitud teabel põhinevat reitingut.

¹⁸ 30-päevase kindlustuslepingu safe-harbour preemia arvestamiseks võib aastase riskipremia jagada 12-ga.

¹⁹ Väga hea riskikategooria hõlmab riske, mis on samaväärsed Standardi & Poori krediidiireitingutega AAA, AA+, AA, AA–, A+, A või A–.

²⁰ Hea riskikategooria hõlmab riske, mis on samaväärsed Standardi & Poori krediidiireitingutega BBB+, BBB või BBB–.

²¹ Rahuldav riskikategooria hõlmab riske, mis on samaväärsed Standardi & Poori krediidiireitingutega BB+, BB või BB–.

²² Nõrk riskikategooria hõlmab riske, mis on samaväärsed Standardi & Poori krediidiireitingutega B+, B või B–.

4.3.4. Läbipaistvus ja aruandlus

27. Liikmesriigid peavad avaldama punkti 19 kohaselt ajutiselt turukõlbmatutena käsitatavate riskide kindlustamiseks kasutatavad skeemid riiklike kindlustusandjate veebisaitidel ning täpsustama kõik tingimused.
28. Selliste riskide kohta, mida käsitatakse punkti 19 kohaselt ajutiselt turukõlbmatuna ja mida kindlustavad riiklikud kindlustusandjad, tuleb neil esitada komisjonile aastaaruanne. Seda tuleb teha hiljemalt sekkumisjärgse aasta 31. juulil.
29. Aruanne peab sisaldama iga skeemi kohta järgmist teavet:
 - a) võimaldatud krediidilimiidi summa;
 - b) kindlustatud kaubamaht;
 - c) nõutavad kindlustusmaksed;
 - d) registreeritud ja välja makstud kahjunõuded;
 - e) tagasisaadud summad;
 - f) skeemi halduskulud.
30. Teave esitatakse (näiteks CSV- või XML-vormingus) tabeli vormis, mis võimaldab andmeid otsida, andmetest väljavõtet teha, andmeid alla laadida ja neid hõlpsasti internetis avaldada. Liikmesriigid peavad avaldama aruanded oma veebisaitidel.

5. MENETLUSKORD

5.1. Üldpõhimõtted

31. Riiklikud kindlustusandjad võivad kindlustada punkti 19 alapunktis a täpsustatud riske tingimusel, et jaotises 4.3 loetletud tingimused on täidetud. Sellisel juhul ei ole vaja komisjonile sellest teatada.
32. Riiklikud kindlustusandjad võivad kindlustada punkti 19 alapunktides b, c ja d täpsustatud riske tingimusel, et jaotises 4.3 loetletud tingimused on täidetud ning komisjonile on sellest teatatud ja komisjoni nõusolek saadud.
33. Kui mõni jaotises 4.3 loetletud tingimus on täitmata, ei tähenda see automaatselt, et ekspordikrediidikindlustus või ekspordikrediidikindlustuse skeem ei ole lubatud. Kui liikmesriik soovib mõnest tingimusest kõrvale kalduda või tal on kahtlus, et kavandatud ekspordikrediidikindlustuse skeem ei vasta komisjoni teatistes sätestatud tingimustele, peaks ta sellest skeemist komisjonile teatama.
34. Riigiabieeskirjade alusel tehtav analüüs ei mõjuta konkreetse meetme kokkusobivust muude aluslepingu sätetega.

5.2. Turukõlbliku riski riikide loetelu muutmine

35. Selleks et otsustada, kas erasektori ebapiisava suutlikkuse tõttu on põhjendatud riigi ajutine eemaldamine turukõlbliku riski riikide loetelust, nagu on osutatud punkti 19 alapunktis a, võtab komisjon arvesse järgmisi tegureid, mis on esitatud tähtsuse järjekorras:
 - a) eraõigusliku krediidikindlustuse suutlikkuse vähenemine: eelkõige peamise kindlustusandja otsus loobuda asjaomase riigi ostjate riskide kindlustamisest, kindlustatud kogusummade oluline vähenemine või heakskiitmise määrade märkimisväärtne langus asjaomases riigi puhul kuuekuuse perioodi vältel;

- b) riigireitingute halvenemine: eelkõige äkiline muutus krediidireitingutes kuuekuuse perioodi vältel, näiteks järjestikused reitingu alandamised sõltumatute reitinguagentuuride poolt, või krediidiriski vahetustehingutega seotud marginaalide suur kasv;
 - c) ettevõtlussektori tulemuste halvenemine: eelkõige maksejõuetuse juhtumite järsk sagenemine asjaomases riigis kuuekuuse perioodi vältel.
36. Komisjon võib vaadata lisas esitatud turukõlbliku riski riikide loetelu läbi vähemalt kolme liikmesriigi kirjaliku taotluse korral või omal algatusel, kui turusuutlikkus muutub ebapiisavaks, et katta kõiki majanduslikult põhjendatud riske.
37. Kui komisjon soovib muuta lisas esitatud turukõlbliku riski riikide loetelu, konsulteerib ta liikmesriikide, eraõiguslike krediidikindlustuse andjate ja sidusrühmadega ning nõutab neilt teavet. Konsulteerimisest ja saadud teabe laadist antakse teada komisjoni veebisaidil. Üldjuhul ei ole konsulteerimisperiood pikem kui 20 tööpäeva. Kui komisjon otsustab kogutud teabe põhjal turukõlbliku riski riikide loetelu muuta, avaldab ta selle otsuse oma veebisaidil.
38. Riigi ajutine eemaldamine turukõlbliku riski riikide loetelust kehtib üldjuhul vähemalt 12 kuud. Sel ajal allkirjastatud kindlustuslepingud, mis on seotud loetelust ajutiselt eemaldatud riigiga, võivad kehtida kuni 180 päeva pärast ajutise eemaldamise lõppemist. Pärast kõnealust kuupäeva ei tohi alla kirjutada uutele kindlustuslepingutele. Kolm kuud enne ajutise eemaldamise lõppemist kaalub komisjon vajadust pikendada asjaomase riigi loetelust eemaldamise kehtivust. Kui komisjon leiab punktis 35 sätestatud tegureid arvesse võttes, et riigi turusuutlikkus ei ole endiselt piisav kõikide majanduslikult põhjendatud riskide katmiseks, võib ta kooskõlas punktiga 37 ajutise eemaldamise kehtivust pikendada.
- 5.3. Punkti 19 alapunktides b ja c osutatud ajutiselt turukõlbmatutest riskidest teatamise kohustus**
39. Punkti 19 alapunktides b ja c täpsustatud riskide puhul näib praegu komisjoni käsutuses oleva teabe põhjal, et tegemist on turulõhega ja seepärast on need riskid turukõlbmatud. Tuleb siiski meeles pidada, et kindlustuskate ei ole puudulik igas liikmesriigis ja et olukord võib aja jooksul muutuda, sest erasektor võib hakata sellest turusegmendist huvituma. Riigi sekkumine peaks olema lubatud üksnes selliste riskide kindlustamiseks, mida turg muidu ei kataks.
40. Seepärast peab liikmesriik juhul, kui ta tahab kindlustada käesoleva teatise punkti 19 alapunktides b või c nimetatud riske, teatama sellest komisjonile vastavalt aluslepingu artikli 108 lõikele 3 ning tõendama oma teates, et ta on võtnud ühendust oma riigi peamiste kindlustusandjate ja -maakleritega²³ ning andnud neile võimaluse tõendada, et asjaomaste riskide kindlustamine on riigis võimalik. Kui asjaomased kindlustusandjad ja -maaklerid ei anna liikmesriigile või komisjonile 30 päeva jooksul pärast liikmesriigilt vastava päringu saamist teavet kindlustustingimuste ja kindlustusmahtude kohta nende riskikategooriate lõikes, mida liikmesriik tahab katta, või kui edastatud teave ei tõenda, et asjaomaseid riske on selles liikmesriigis võimalik katta, käsitab komisjon riske ajutiselt turukõlbmatutena.

²³

Kõnealused krediidikindlustusandjad ja kindlustusmaaklerid peaksid esindama asjaomase riigi turgu piisaval määral, pidades silmas pakutavaid tooteid (näiteks konkreetsete riskide kindlustamine) ja turuosa (näiteks peaks nende ühine turuosa olema vähemalt 50 %).

5.4. Muudest juhtumitest teatamise kohustus

41. Punkti 19 alapunktis d nimetatud riskide puhul peab asjaomane liikmesriik tõendama oma teates, mille ta esitab komisjonile vastavalt aluslepingu artikli 108 lõikele 3, et selles konkreetses liikmesriigis ei ole eraõigusliku kindlustusturu pakkumissoki tõttu kindlustuskaitse eksportijatele kättesaadav, eelkõige tulenevalt peamise krediidikindlustuse andja lahkumisest riigist, suutlikkuse vähenemisest või piiratud tootevalikust võrreldes muude liikmesriikidega.

6. KOHALDAMISKUUPÄEV JA KEHTIVUS

42. Komisjon kohaldab käesolevas teatises sätestatud põhimõtteid alates 1. jaanuarist 2022. Komisjon võib igal ajal otsustada käesolevat teatist kohandada, kui see on vajalik konkurentsipoliitikaga seotud põhjustel või selleks, et võtta arvesse liidu muud poliitikat ja rahvusvahelisi kohustusi.